

Interactief lezen en leesgesprekken

5de tot 6de leerjaar

FOCUS: Leerlingen bouwen dieper tekstbegrip op wanneer ze rijke teksten niet alleen lezen of beluisteren, maar er ook doelgericht over spreken, nadenken en schrijven.

Minimumdoelen

1. De leerling kan expliciete en impliciete informatie uit een tekst combineren om tot een logische conclusie te komen.
2. De leerling kan verbanden leggen tussen teksten en zijn/haar vakspecifieke kennis en voorkennis.
3. De leerling kan doelgericht en genuanceerd deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals dialoog, discussie en groepsgesprek en hierbij de volgende interactiestrategieën toepassen:
 - voortbouwen op andermans ideeën;
 - verbanden leggen tussen verschillende standpunten;
 - argumenten bevragen en nuanceren;
 - met ondersteuning tot een conclusie komen.

Leeractiviteiten → stappenplan

STAP 1 KIES EEN RIJKE TEKST EN BEPAAL EEN HELDER DOEL

- Kies een rijke tekst of een set verwante teksten binnen een kennisrijk thema. Combineer waar zinvol fictie, non-fictie, beeld, schema's of bronnen met verschillende perspectieven.
- Bepaal vooraf wat centraal staat: informatie kritisch verwerken, perspectieven vergelijken, auteurshouding bespreken, tekstdoel herkennen, kernidee formuleren of leesbeleving onderbouwen.
- Maak het leesdoel expliciet en koppel het aan een duidelijke output, zoals een leesgesprek, vergelijking, samenvatting, schema, onderbouwde leesreactie of korte schrijfverwerking.

STAP 2 ACTIVEER VOOR- KENNIS EN BEREID KERNWOORDEN VOOR

- Laat leerlingen voorkennis, eerste vragen en relevante vaktaal ophalen. Doe dit kort, zodat de tekst zelf centraal blijft.
- Voorzie een voorinstructie met alleen de sleutelbegrippen die nodig zijn. Laat leerlingen ook aangeven welke woorden ze zelf willen ophelderen.
- Maak zichtbaar om welk type tekst of welke tekstset het gaat en welke tekstkenmerken kunnen helpen om gericht te lezen.

STAP 3 MODELLEER BETEKENISOPBOUW TIJDENS HET LEZEN

- Laat leerlingen zelfstandig, in duo of begeleid lezen. Modelleer selectief hoe je verbanden legt, impliciete informatie afleidt of betrouwbaarheid bespreekt.
- Laat leerlingen kernwoorden, opvallende passages, vragen of tekstbewijzen aanduiden in een beperkt notitiekader.
- Stimuleer herlezen op moeilijke passages en laat leerlingen expliciete en impliciete informatie combineren.

STAP 4**LAAT LEERLINGEN
DOELGERICHT SPREKEN
OVER DE TEKST**

- Organiseer een gesprek in duo, groep of klas. Gebruik eventueel rollen zoals tekstbewaker, doorvrager, samenvatter of verbinder.
- Leerlingen onderbouwen hun interpretatie met tekstbewijs en bouwen voort op elkaar: Ik sluit mij aan bij, Ik nuanceer, In de tekst vind ik daarvoor
- De leraar vraagt door naar redeneringen, laat standpunten vergelijken en helpt de groep tot een voorlopige conclusie komen.

STAP 5**LAAT LEERLINGEN
SPREKEN OF
SCHRIJVEN OM
BEGRIIP TE VERDIEPEN**

- Laat leerlingen een doelgerichte output maken: kernidee, gestructureerde aantekeningen, samenvatting, vergelijking, onderbouwde leesreactie of korte schrijfverwerking.
- Zorg dat je heldere kwaliteitscriteria gebruikt.
- Voorzie peerfeedback of klassikale bespreking op een aandachtspunt.

STAP 6**VERBIND DE TEKST
MET ANDERE TEKSTEN,
KENNIS OF
TOEPASSINGEN**

- Koppel de tekst aan een andere bron, een maatschappelijke vraag, een vakinhoud, actualiteit of een eerder gelezen tekst.
- Laat leerlingen verbanden leggen tussen tekstideeën, voorkennis en bredere perspectieven.

STAP 7**BLIK TERUG OP BEGRIIP,
AANPAK EN TRANSFER**

- Laat leerlingen kort reflecteren: welke leesaanpak hielp, welke informatie wijzigde mijn begrip, welk tekstbewijs was doorslaggevend?
- Benoem waar leerlingen deze aanpak opnieuw kunnen gebruiken: in andere teksten, vakken, discussies of schrijfpodochten.

Didactische bouwstenen**Rijke teksten en meerdere bronnen:**

- Werk rond kennisrijke thema's en laat leerlingen teksten naast elkaar leggen. Zo verdiepen ze kennis, woordenschat en kritisch tekstbegrip.

Doelgericht lezen met strategiegebruik:

- Leesstrategieën worden gekozen omdat ze helpen bij het doel: verbanden leggen, informatie interpreteren, betrouwbaarheid beoordelen of een kernidee formuleren.

Onderbouwde interactie:

- Leesgesprekken vragen om tekstbewijs, doorvragen, nuanceren en voortbouwen op elkaars ideeën.

Actieve verwerking:

- Schema's, aantekeningen, samenvattingen en korte schrijftaken maken denken zichtbaar en versterken begrip.

Reflectie en transfer:

- Leerlingen blikken terug op hun aanpak en passen lees- en gespreksvaardigheden toe in andere teksten, vakken en contexten.

Bronnen en nuttige links

- * Hebbrecht, J. & Vansteelandt, I. (2023). *Van leerlingen lezers maken*: Handboek voor krachtig leesonderwijs.
- * leerpunt.be/leerbuffet: herbekijk de volledige webinars over effectief leesonderwijs.
- * iedereenleestacademie.be
- * rijketeksten.org
- * onderwijsdoelen.be

Ieder kind Taalheld is een onderdeel van de nieuwe minimumdoelen.